

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN RESEARCH
IN WORLD SCIENCE**

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 2-4, 2022**

**LVIV
2022**

MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Lviv, Ukraine

2-4 October 2022

Lviv, Ukraine

2022

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “Modern research in world science” (October 2-4, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2022. 1320 p.

ISBN 978-966-8219-86-3

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern research in world science. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-research-in-world-science-2-4-10-2022-lviv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: lviv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Authors of the articles

176.	<i>Сафонова Н. А., Калініна М. А.</i>	918
	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ В АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ЯХ ТА ПРИКАЗКАХ	
177.	<i>Сеньків О. М.</i>	923
	ОБРАЗ ЗВИЧАЙНОЇ ДІВЧИНИ-ПІДЛІТКА В ТВОРАХ ШЕННОН ГЕЙЛ	
178.	<i>Туренко О. В.</i>	927
	НАВЧАННЯ БІОМЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ БІНАРНИХ ТЕКСТІВ. ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
PHILOSOPHICAL SCIENCES		
179.	<i>Марченко В. О.</i>	930
	АКТУАЛЬНІСТЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
ECONOMIC SCIENCES		
180.	<i>Pavlova I.</i>	935
	THEORETICAL BASIS OF THE ECONOMIC ESSENCE OF «FOOD SECURITY»	
181.	<i>Альохіна О. С., Грушева А. А.</i>	939
	ТАЙМ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
182.	<i>Атамась Г. П., Петренко О. П.</i>	942
	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК АНТИКРИЗОВОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
183.	<i>Беркова О. П., Завада Ю. А.</i>	948
	LOVEMARK – МАРКЕТИНГОВА КОНЦЕПЦІЯ МАЙБУТНЬОГО	
184.	<i>Грушева А. А., Романишина В. О.</i>	951
	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	
185.	<i>Гудзь Т. П., Литвинюк М. В.</i>	953
	МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ СУТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ ПІДПРИЄМСТВА	
186.	<i>Діленко В. О., Соколов К. С.</i>	958
	ТРАНСПОРТНА МОДЕЛЬ З УРАХУВАННЯМ ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНИХ ПРОЦЕСІВ	
187.	<i>Дядій В. О.</i>	963
	ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА КОМПАНІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ МЕНЕДЖМЕНТУ	
188.	<i>Звагольська Д. В.</i>	967
	ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ: ХАРАКТЕРИСТИКА І ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ	

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ СУТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ ПІДПРИЄМСТВА

Гудзь Тетяна Павлівна,

д.е.н., професор

Литвинюк Максим Васильович

аспірант

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

Вступ. Визначення таких важливих понять для підприємства як «економічна стійкість», «здатність до виживання», «життєздатність», «сталий розвиток», «економічна спроможність», «економічна безпека» спирається на термін «рівновага». Вочевидь це пояснюється категоріальною сутністю рівноваги, прагнення до якої іманентне будь-якому бізнесу. Це говорить про об'єктивну потребу у рівновазі кожного підприємства. На цій підставі можемо припустити, що будь-яке підприємство згідно з економічними законами наділене внутрішньою властивістю – тяжінням до рівноваги. Тому, протікання всіх життєво важливих економічних процесів підсвідомо пов'язується із рівновагою як запорукою нормального стану функціонування підприємства, його стабільності на ринку та розвитку у конкурентному середовищі.

Мета роботи полягає у поглибленні розуміння сутності економічної рівноваги підприємства через вивчення її співвідношення з іншими поняттями, що характеризують діяльність мікроекономічної системи.

Матеріали та методи. Дослідження проведене на основі наукових праць українських та зарубіжних учених з приводу визначення сутності поняття «економічна рівновага» через призму її співвідношення та розмежування із суміжними термінами економіки підприємства. В процесі дослідження використані методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, компаративний аналіз.

Результати та обговорення. В економічній науці існує підхід до

розуміння самого підприємства як збалансованої системи. Сутність цієї збалансованості полягає у тому, що підприємство як відкрита соціально-економічна система для забезпечення свого функціонування має знайти баланс між двома цільовими установками: бажанням вижити, тобто зберегти свій бізнес, та прагненням розвиватися, що означає змінюватися (Васюткіна Н. В. Управління сталим розвитком підприємств: теоретико-методологічний аспект, 2014). Тож, розвиток діяльності підприємства передбачає збалансування його статичних (збереження) і динамічних (змінюваність) станів, рівновага яких має свої особливості. Це відповідає сучасній економічній парадигмі господарювання: «збереження через розвиток» (Гудзь Т. П. Теорія та методологія формування фінансової рівноваги підприємства, 2018).

В українській економічній науці проводяться паралелі між здатністю підприємства до виживання та досягнення ним рівноваги. Виділяючи серед складових здатності підприємства до виживання, внутрішню сталість Лігоненко Л. О. (Антикризове управління підприємством, 2005) трактує її як «потенціал підприємства щодо збереження стану рівноваги при виникненні внутрішніх та зовнішніх закономірностей руху капіталу, що дає можливість своєчасно відновлювати, удосконалювати і розвивати економічну систему».

На нашу думку, подібний підхід демонструє вузькість розуміння сутності рівноваги. Мета вижити постає для підприємства за двох умов: 1) коли виникає істотна зовнішня (об'єктивна) загроза його існуванню, від якої не убезпечена жодна стадія життєвого циклу підприємства; 2) коли кризовий процес досягає піку свого розвитку і постає загроза його банкрутства.

Формування рівноваги задля виживання підприємства фактично означає підтримання балансу між обсягом надходження ресурсів та мінімально необхідною потребою в них для забезпечення свого існування. Вибір підприємства у напрямку досягнення рівноважного стану тільки з метою недопущення його банкрутства фактично є самоціллю. Це означає, що виживання не може бути стратегічною метою діяльності підприємства, тоді як збереження рівноваги у довгостроковому періоді є важливим не лише

тактичним, а й стратегічним завданням. При цьому, за твердженням І. Ансоффа, «між стратегічною та поточною орієнтацією діяльності фірми» теж має забезпечуватися рівновага (Стратегічне управління, 1989).

Ми вважаємо, що постановка завдання збереження рівноваги як цільової функції виживання є абсолютно виправданою тільки у кризовий період і має бути реалізована у короткостроковій перспективі. З одержанням очікуваного результату – припинення поглиблення кризи на підприємстві – мета виживання має бути змінена, наприклад, метою прориву або стратегічною реструктуризацією. В свою чергу, нова мета вимагатиме коригування завдання, пов'язаного з формуванням рівноваги. Таке коригування передбачає розширення сфери дії рівноваги, оскільки мета ускладнюється.

Синонімічним поняттю «виживання» є термін «економічна спроможність» (Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством, 2005). Її необхідною умовою «визнається перебування підприємства у стані динамічної рівноваги». Оцінку економічної спроможності підприємства пропонується здійснювати через визначення ступеню його життєздатності, під яким розуміється відхилення поточного стану («точки опори») від стану динамічної рівноваги («центру тяжіння»). Висловлена думка підтримується Колісником Ю. О. (Архітектурні рівні управління життєздатністю економічних систем, 2010), який розбудову засад управління життєздатністю підприємства проводить на основі розуміння її сутності як «балансування» економічної системи поміж станами розвитку та рівноваги. Вочевидь забезпечення життєздатності підприємства передбачає його періодичне повернення до рівноважного стану в процесі динаміки свого існування.

Підхід до розуміння співвідношення життєздатності підприємства та його рівноваги є першим і логічним уявленням, що лежить в основі еволюційного розвитку ідеї рівноваги. Звертаючись до історичних витоків економічної думки, знаходимо твердження, що «в будь-якому випадку рівноважний стан задовольняє потребу системи у самовідтворенні, яке забезпечується в ході кругообігу» (Ансофф І. Стратегічне управління, 1989). Звідси, можемо логічно

констатувати, що рівноважні стани – це стадії життєвого циклу, послідовна зміна яких характеризує сталий розвиток системи. Тому, ми підтримуємо висновок щодо ролі та місця рівноваги в життєдіяльності економічної системи – «економічна рівновага була, є і буде завжди, оскільки це нормальний стан для всіх систем».

Таким чином, збереження та підтримка рівноважного стану підприємства в динаміці – важливе завдання системи його управління, оскільки він є основою стабільного ефективного довгострокового розвитку діяльності. Гарантією існування підприємства у довгостроковій перспективі виступає, по-перше, збереження та розвиток його потенціалу, а, по-друге, забезпечення рівноваги. Взаємозв'язок між цими двома умовами, що гарантують довгострокове здоров'я підприємства полягає у тому, що прагнення до нарощування потенціалу підприємства – єдиний шлях забезпечення його рівноваги. Це означає, що матеріальною основою рівноваги підприємства є його потенціал, під яким ми розуміємо сукупність ресурсів для досягнення стратегічних цілей діяльності. Сформований потенціал як компонент сталого розвитку підприємства забезпечує його несуперечливе, збалансоване, гармонійне функціонування. Ефективне використання потенціалу підприємства забезпечує водночас баланс двох властивостей – гнучкості та адаптивності. Перша є важливою характеристикою здатності підприємства до впровадження інновацій, а друга – необхідна для спроможності нейтралізувати вплив зовнішніх дестабілізуючих чинників і загроз, обумовлених його функціонуванням у конкурентному середовищі.

В економічній науці обґрунтоване бачення потенціалу підприємства як основи його сталого розвитку. Найбільш чіткою є позиція, в якій сформульована ідея того, що суперметою діяльності підприємства має бути не одержання прибутку, а нарощування його потенціалу. Принцип максимізації прибутку має трансформуватися у принцип результативності як головну ціль сучасного бізнесу, бо саме він реалізується на всебічному зростанні потенціалу бізнесу (людських, фінансових та матеріальних ресурсів). На підтримку такої

думки доцільно навести відоме висловлювання німецького вченого М. Хесселя щодо ролі прибутку в діяльності підприємства: «Прибуток необхідний як повітря, яким ми дихаємо. Втім, було б жахливо працювати тільки заради прибутку, як жахливо було б жити тільки заради того, щоб дихати» (Хессель М. Корпоративне управління: власники, директори та наймані працівники акціонерного товариства, 1996).

Висновки. Таким чином, потенціал виступає засобом реалізації класичної стратегічної мети будь-якого підприємства, яка полягає у досягненні найвищої результативності діяльності та забезпеченні на цій основі зростання вартості бізнесу. Недостатній потенціал системи є основною перешкодою до встановлення її рівноваги. Це означає, що кількісно рівновага характеризується достатністю наявного потенціалу підприємства для реалізації стратегічних цілей його діяльності.

Визначаючи потенціал як «стартовий майданчик» для розвитку підприємства, стверджуємо, що він залежить від «ряду передумов, які забезпечують рівновагу між силами дії та протидії». Звідси випливає висновок про те, що найбільш сприятливими умовами формування та використання потенціалу підприємства є рівновага як сукупність сприятливих можливостей. У нерівноважному стані потенціал підприємства витрачається на відновлення його стабільності, і новий стан рівноваги досягається вже на кількісно нижчому рівні потенціалу, який може не забезпечувати його стійкості. Отже, між потенціалом та рівновагою підприємства існують прямі та зворотні зв'язки, реалізація яких забезпечує розвиток підприємства.